

Drs. A.L.M. Hurkmans,
bisschop van 's-Hertogenbosch

Woord van de bisschop

“Ik geloof in God de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde.”

In het Jaar van het Geloof wil ik u, lezers, een korte gedachte ter overweging aanreiken. Ik neem dit jaar de geloofsartikelen van de apostolische geloofsbelijdenis als uitgangspunt.

In het afgelopen jaar gebeurde er in Zwitserland een ramp met een bus vol scholieren uit België. Iedereen was erbij betrokken. Opvallend was de prominente plaats van de Kerk in de dagen van rouw die op het ongeluk volgden. Geloven in God is bij rampen moeilijk. Is Hij de Schepper? Had dit ongeluk niet voorkomen kunnen worden door de God die we almachtig noemen? Waarom laat Hij dit gebeuren? Is God een Vader? Monseigneur Léonard is enige tijd na het ongeluk ingegaan op deze vragen. God is inderdaad Vader, Schepper van hemel en aarde. Dat belijden wij in het Credo. Daarom geloven wij dat de huidige situatie van de wereld niet strookt met de bedoelingen van de Schepper. Een God die rampen wil, kunnen wij niet aanroepen als Vader. Al van voor de oerknal is de schepping ten prooi gevallen aan de kwade machten, aan de duivel. Wel is het verlangen om zich te ontworstelen aan een zinloos bestaan in heel de schepping en bij alle mensen sterk aanwezig. Paulus schrijft hierover in zijn brief aan de Romeinen (8,18-23): “Ik ben ervan overtuigd

dat het lijden van deze tijd niet in verhouding staat tot de luister die ons in de toekomst zal worden geopenbaard. De schepping ziet er reikhalzend naar uit dat openbaar wordt wie Gods kinderen zijn. Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hen die haar daaraan heeft onderworpen. Maar ze heeft hoop gekregen, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt. Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt. En dat niet alleen, ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons sterfelijk bestaan.” Jezus is bij ons komen staan in het lijden. Hij is de weg geworden naar het leven. Wij zien uit naar een nieuwe aarde en naar een nieuwe hemel. De verrijzenis is daarvan een begin. Deze gedachten geven een inzicht in de diepte van het kwaad. Het zit in ons en het is overal om ons heen. Tegelijkertijd toont Jezus ons dat God goed is en toont Hij ook de grootsheid van de herschepping. Het stelt ons in staat om met overtuiging te zeggen: Ik geloof in God de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde.

Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van **het bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds ING 132.84.65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgegeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T: 073 523 20 20

E: info@bisdomdenbosch.nl

W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

Benoemingen en ontslagen

De eerwaarde heer **W.J.H. Brok** te Eindhoven:

per *1 augustus 2012* benoeming als diaken ten behoeve van het stadsdiaconaat Eindhoven en zending als diaken ten behoeve van verzorgingshuis Vivent Hof van Hintham te Rosmalen.

De weleerwaarde heer **E.A.M. van Eerd** te Liessel:

per *1 januari 2013* benoeming tot pastor (kapelaan) van de parochie H. Willibrord Deurne te Deurne onder gelijktijdig eervol ontslag als pastor (kapelaan) van de Angelusparochie te Asten.

De zeereerwaarde heer **A.J.M. Hermans** te Asten:

per *1 januari 2013* eervol ontslag als waarnemend pastoor van de Pastorale Eenheid Sint Willibrordus te Liessel.

De zeereerwaarde heer ir. **P.M. Janssen** te Deurne:

per *1 januari 2013* benoeming tot waarnemend pastoor van de Pastorale Eenheid Sint Willibrordus te Liessel.

De eerwaarde heer **J.A. Dommeck** te Berkel-Enschot:

per *1 februari 2013* benoeming tot diaken van de parochie Heilige Willibrord te Loon op Zand-Kaatsheuvel.

In Memoriam

Op 13 december 2012 is in Tilburg overleden de zeereerwaarde heer **Theodorus Josephus Maria Pirenne**, emeritus-pastoor van de parochie H. Lambertus te Maren-Kessel.

Emeritus-pastoor Pirenne werd geboren in Tilburg op 2 mei 1922 en tot priester gewijd op 20 december 1947. Hij was achtereenvolgens werkzaam als kapelaan te Heeze (parochie H. Martinus) van 1948-1952, als kapelaan te Boxtel (parochie H. Petrus) van 1952-1956, als rector van de zusters Monialen te 's-Hertogenbosch en tegelijk als secretaris van het bisdom van 1956-1958, als kapelaan te 's-Hertogen-

bosch (parochie H. Catharina) van 1958-1968 en vanaf 1968 als pastoor te Maren-Kessel (parochie H. Lambertus) uit welke functie hem op 1 september 1987 eervol ontslag werd verleend. Na zijn emeritaat ging hij wonen bij de Fraters van Tilburg. Op 30 april 1987 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Moge hij rusten in vrede.

Oprichting nieuwe parochies

Per **1 januari 2013** heeft Mgr. A. Hurkmans opgericht de **R.K. Parochie Heilige Martinus**, gevestigd te Cuijk, welke tot stand is gekomen middels samenvoeging (fusie) van de parochies H. Martinus te Cuijk, H. Jozef te Cuijk, H. Antonius van Padua te Vianen, H. Martinus te Katwijk en Klein Linden, H. Lambertus te Beers en H. Agatha te Sint Agatha. Tot pastoor is benoemd de zeereerwaarde heer drs. Th.M.C. Lamers te Cuijk.

Martinuskerk, Cuijk

Per **1 januari 2013** heeft Mgr. A. Hurkmans middels fusie samengevoegd de parochies De Goede Herder te Tilburg en HH. Petrus en Paulus te Tilburg, waarbij de **R.K. Parochie De Goede Herder** verkrijgende rechtspersoon is.

Agenda februari

Mgr. Hurkmans

- 3** viering voltooiing restauratie van de kerk in Sint-Michielsgestel.
- 4** bijeenkomst bisschoppen bij de Focolaregemeenschap in Nieuwkuijk.
- 13** werkbezoek penitentiaire inrichting Vught.
- 16** bijeenkomst jongerengroep Drunen
- 19** bisschoppenconferentie
- 24** afsluiting van de restauratie van de kerk in Altforst, oprichting nieuwe parochie in Cuijk.

Mgr. Mutsaerts

- 3** H. Mis Valkenswaard (H. Nicolaas).
- 5** Oetelkonzert
- 7** bijeenkomst bisdompersoneel
- 8** *15.44 uur*: ontvangst Prins Amadeiro Ricosto di Carnavallo, Ridder van het Reksam, Heer en Meester van Oeteldonk en deszelfs omliggende watervrije moerassen en zandwoestijnen (bisdomkantoor)
- 10** *9.30 uur*: H. Mis Waalre (H. Willibrord)
- 10** *11.00 uur*: H. Mis Valkenswaard (H. Nicolaas)
- 13** H. Mis Kathedraal (Aswoensdag)
- 14** dekensvergadering
- 17** *11.00 uur*: H. Mis Valkenswaard (H. Nicolaas)
- 19** bisschoppenconferentie
- 24** *9.30 uur*: H. Mis Valkenswaard (H. Maria)
11.00 uur: H. Nicolaas
- 27** parochie H. Margarita Maria Alacoque: inleiding en forum-discussie in het kader van het Jaar van het Geloof
- 28** priesterraad

Veertigdagentijd een voorbereidingstijd

Veertigdagentijd – een sterke tijd

De veertigdagentijd die loopt van Aswoensdag tot het paastriduum, is de grote voorbereidingstijd op het paasfeest, het belangrijkste feest van het jaar. Liturgisch behoort de veertigdagentijd tot de zogenaamde sterke tijden waarvan de zondagen door geen enkel feest of bijzondere viering verdrongen kunnen worden en waar ook iedere weekdag zijn eigen misformulier heeft. Veel zondagen hebben een eigen priefatie en er zijn vier algemene priefaties voor de veertigdagentijd. Omdat het een tijd van boete en inkeer is, vervallen de lofzang 'gloria' in de Mis en de lofzang 'Te Deum' aan het eind van de lezingdienst in het getijdengebed. In heel de veertigdagentijd klinkt er geen 'alleluia' in de kerk. Het past bij de liturgische tijd om de bloemversiering in de kerk zeer sober te houden of helemaal weg te laten.

Veertigdagentijd – hoe voor te bereiden op Pasen?

Op Pasen wordt voorbereid door afstand te nemen van het materiële waarin we soms dreigen op te gaan en door afstand te nemen van onze zonden in bekering en boete. Het middel daartoe is vasten. Dat is bewust minder eten, afzien van genot-

middelen, van uitgaan, van oppervlakkig plezier. Dit vasten heeft een waarde in zich als instrument tot boete maar het is tegelijk een krachtig hulpmiddel om ons meer te richten op de twee belangrijkste dingen van het christelijke leven: de liefde tot God en de liefde tot de naaste. Daarom is de veertigdagentijd een tijd van meer toeleeg op het bidden en op het vieren van de sacramenten, met name ook het sacrament van de biecht. Het is tevens een tijd van meer daadwerkelijke liefde tot de naaste: concrete hulp aan mensen in nood (Vastenaktie).

Veertigdagentijd – vasten, gebed en aalmoezen

Vanaf het allereerste begin van de Kerk klinken dan ook in deze tijd de volgende drie kernwoorden: vasten, gebed en aalmoezen. De nadruk lag in het verleden zo sterk op het vasten dat de veertigdagentijd ook wel "vasten" genoemd werd. Het gezamenlijk op dezelfde wijze vasten is nu echter in de Kerk behalve op Aswoensdag en Goede Vrijdag verdwenen. De wijze van vasten wordt aan het persoonlijk initiatief overgelaten. Dat heeft het voordeel dat ieder kan vasten op een wijze waarvan hij/zij persoonlijk het meeste voordeel heeft. Maar het heeft wel het nadeel dat we als gemeenschap sociale steun missen bij het vasten en dat de veertigdagentijd ook niet meer zoals vroeger gekleurd is als een tijd waarin katholieken bijvoorbeeld geen feesten vieren, niet uitgaan, geen koekjes en geen snoep eten, een verschijnsel dat de islamieten in hun Ramadan nog wel kennen.

Dienst Liturgie

liturgie@bisdomdenbosch.nl

Diocesane Lekenraad 'Nieuwe Stijl'

De diocesane Lekenraad gaat komend jaar in nieuwe stijl verder. Nadat in februari van het afgelopen jaar de Lekenraad uitvoerig stil heeft gestaan bij het eigen functioneren is een deelgroep aan de slag gegaan om doelstelling en werkwijze van de Lekenraad tegen het licht te houden.

De deelgroep is bijeen geweest op 24 april 2012 en heeft haar gedachten in een notitie neergelegd. Met name ging het over de invulling van de adviserende functie van de Lekenraad.

Aan de hand hiervan is op 11 juni een gesprek geweest met Mgr. Hurkmans.

De bisschop heeft de notitie in de staf voorgelegd en daar is de notitie uitvoerig besproken.

De bisschop heeft in een gesprek op 15 oktober 2012 te kennen gegeven:

- dat hij hecht aan het voortbestaan van de Diocesane Lekenraad als adviserend orgaan;
- dat de Lekenraad van hem een helder geformuleerde adviesaanvraag krijgt.

13 November 2012 is de geformuleerde adviesvraag verstuurd naar de leden van de Lekenraad, die als volgt is geformuleerd:

17 April 2009 heeft de bisschop een nieuw beleidsplan het licht doen zien: 'Groeien in geloof, geloven in groei'. In dit plan wordt de vorming van 57 nieuwe parochies aangekondigd.

12 April 2012 schrijft de bisschop een brief waarin hij dit beleid bevestigt en op enkele punten bijstelt; het beleid zal sneller geïmplementeerd dienen te worden:

- 01.01.15 dienen alle nieuwe parochies gevormd te zijn;
- 01.01.15, dan wel bij de oprichting van de nieuwe parochie, dient

duidelijk te zijn welke kerkgebouwen in de nieuwe parochie – op termijn – aan de eredienst zullen worden onttrokken; - “wij rekenen graag op de medewerking van allen, maar zullen onze plannen ook door moeten zetten als die medewerking er niet is.”; de plannen worden met kracht doorgezet.

De bisschop wil ten aanzien van de implementatie van dit beleid de Lekenraad de volgende vragen voorleggen:

- 1. Deelt de Lekenraad het perspectief van het beleid: de vorming van nieuwe parochies met centrale plekken/kerken van hoop waar het kerkelijk leven nieuwe impulsen kan worden gegeven?*
- 2. Bij de implementatie merkt de bisschop dat de aangekondigde kerksluitingen, met name in de kerkdorpen, veel weerstand oproepen en de doelstelling van het beleid mede hierdoor bemoeilijkt wordt. Heeft de Lekenraad concrete adviezen hoe hier mee om te gaan? Welke mogelijkheden zijn er om parochianen te laten bewegen?*
- 3. Ziet de Lekenraad voor zichzelf een rol weggelegd om dit beleid te ondersteunen en te implementeren?*

Wat zou de lekenraad hier in kunnen betekenen? De bisschop ziet het advies graag binnen enige maanden tegemoet.

Donderdag 24 januari 2013 is een eerste bijeenkomst van de Lekenraad.

Naast een gedachtewisseling over het nu aan de hand van deze adviesvraag te volgen traject staat een inleiding op de agenda van Dr. Stijn van den Bossche over “Nieuwe parochies als antwoord op kerkelijke en maatschappelijke ontwikkelingen”. Stijn Van den Bossche (Zottegem, 1965) is onder andere docent aan het Internationaal Instituut Lumen Vitae (Brussel), het interdiocesaan seminarie Johannes XXIII en het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen (Leuven), het Hoger Diocesaan Godsdienstinstituut (Gent) en vrijwillig wetenschappelijk medewerker (onderzoekseenheid Systematische Theologie) aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven.

Drs M.J.J. van Oppen

Wonderlijke wijsheden

Boccaccio vertelt over een Parijse koopman die een zekere Abraham tracht te interesseren voor het christelijk geloof. Abraham raakt na een jaar wel geïnteresseerd, maar voordat hij de grote overstap naar de kerk maakt, wil hij eerst een bezoek brengen aan de leiders van deze godsdienst. Aan hen zou je toch moeten kunnen zien dat dit geloof waar is en het navolgen waard. Abraham wil dus naar Rome voor onderzoek. De Parijse koopman probeert hem daar op alle mogelijke manieren van te weerhouden omdat corruptie en perversiteit ook in hoge kerkelijke kringen in ruime mate voorkomt. Maar Abraham laat zich niet weerhouden en ziet de gruwelijke misstanden, de immoraliteit en losbandigheid ..... en wordt christen! Omdat hij begreep dat als zijn Parijse vriend en al die andere trouwe biddende zielen die zagen hoe het er aan toe ging, toch met liefde en overgave getuigden van Jezus Christus, deze toch wel echt de Messias moest zijn!

Een Taizéviering op het Sint Pietersplein...

Rond de jaarwisseling namen pastor Schever en pastor Rens met een tiental jongeren uit het Bisdome van 's-Hertogenbosch deel aan de 35e ‘*pelgrimage van vertrouwen*’ van Taizé in Rome. “We blijven tekens stellen van zichtbare eenheid” verklaarde de paus aan de tienduizenden jongeren.

Frère Alois daagde jongeren uit, steeds te vertrouwen op het prille begin. Ook het kleinste zaadje draagt al alles in zich.

Taizé picknick in het Circus Maximus te Rome

Momenten van stilte, gebed en ontmoeting werpen pas licht op je handelen. Ga voor een nieuwe solidariteit met de arme. Dan gaat de gemeenschap met Christus je leven dragen.

Tienduizenden Taizégangers op het Sint Pietersplein 29 december 2012